

4.14 Teknisk drift (VO nr. 62)

4.14.1 Innledning

Teknisk drift har ansvar for kommunaltekniske tjenester som park, veg, vann, avløp, forvaltningsoppgaver innen renovasjon av husholdningsavfall, tilrettelegging av bolig- og næringstomter og tettstedsutvikling.

Hovedmål:

Effektiv produksjon av brukertilpassede tjenester til riktig pris innenfor det lovverk og de rammer som gjelder, og være en positiv bidragsyter til Ringsaker kommunes strategi om vekst og utvikling.

4.14.2 Oversiktstabeller

Tabell 4.14.2.1 Personalressurser (årsverk)

	Regnskap 31.12.2017	Budsjett 2018	Forslag 2019	Forslag 2020	Forslag 2021	Forslag 2022
Årsverk samlet	69,50	73,00	75,40	75,40	75,40	75,40

I budsjettet for 2019 opprettes det 2,4 årsverk. For å kunne opprettholde standarden på turstier, parker, badeplasser og de estetiske elementene i bybildet stilles det krav til kompetanse og kapasitet. Det brukes hvert år mange sesongarbeidere for å ivareta disse oppgavene. Utviklingen i arbeidsmarkedet har vist at det stadig blir færre kompetente søkere til slike stillinger, og utfordringen er at oppgavene er tidsbegrenset og lite attraktive. Situasjonen i dag er at det er en vakant stilling i 60 % som fagarbeider. Det opprettes 1,4 årsverk som fagarbeider/gartner ved omdisponering av lønnsmidler til ekstrahjelp, som gir mulighet for utlysning av to 100 % stillinger.

Rekruttering av ingeniører med VA-kompetanse er en stor utfordring. For å møte denne utfordringen har Norsk Vann etablert en trainee-ordning for vannbransjen. Teknisk drift ønsker å delta i denne ordningen som praksisbedrift. Som praksisbedrift vil kommunen kunne dra nytte av traineens oppdaterte kompetanse, samt få en potensiell kandidat for senere ansettelse. Det opprettes 1 årsverk som ingeniør-trainee innenfor VA fag.

Stillingsopprettelsene finansieres over enhetens budsjett ved omdisponeringer innenfor driftsbudsjettet.

Tabell 4.14.2.2 Drifts- og investeringsbudsjett (kr 1.000)

	Regnskap 2017	Budsjett 2018	Forslag 2019	Forslag 2020	Forslag 2021	Forslag 2022
Driftsutgifter	254 785	250 125	269 861	278 638	287 715	292 874
Driftsinntekter	216 867	212 316	227 913	238 381	247 458	252 617
Netto driftsutgifter	37 918	37 809	41 948	40 257	40 257	40 257
Investeringsutgifter	249 426	249 945	280 645	195 100	163 700	107 700
Investeringsinntekt	0	0	0	0	0	0
Netto investeringsutgifter	249 426	249 945	280 645	195 100	163 700	107 700

4.14.3 Behovsvurderinger

Vannforsyning

Kommunedelplan for vann og avløp 2014-2023 (Hamar, Løten, Ringsaker og Stange) ble vedtatt ved k.sak 17/2015. Planen innebærer at kommunene og Hias IKS har nye operative mål om nok vann, godt vann, sikkert vann og god beredskap ved sine vannforsyningsanlegg. Det er videre etablert mål om klimatilpassing og kostnadseffektiv utbygging og drift.

Vannkvalitet og forsyningskapasitet

Det leveres vann av tilfredsstillende kvalitet fra alle kommunens vannverk. Det er likevel behov for en kontinuerlig vurdering av vannbehandlingen og eventuell oppgradering for å sikre tilfredsstillende sikkerhet mot forurensning. Narud vannverk har i dag ikke en sikkerhet som tilfredsstillende Mattilsynets krav til barrieresikring. Kravet er to barrierer, men Narud vannverk har bare en. For å tilfredstille Mattilsynets krav til sikkerhet er det nødvendig å installere en ekstra barriere ved vannverket i løpet av 2019.

Næringsmiddelbedriftene på Rudshøgda har gitt klare signaler om at de trenger mer vann på grunn av økt produksjon. Dette i tillegg til planlagt aktivitetsøkning og utbygging på Rudshøgda, genererer behov for forsterkning av overføringsledningen fra Moelv til Rudshøgda. Dette arbeidet er i gang med forsterkning av ledningsnett og økning av pumpekapasitet. På forsynings siden er nytt vannverk i Moelv under utbygging for å øke produksjonskapasiteten. Vannverket er forventet å stå ferdig i 2020.

For å møte fremtidig vannforsyningsbehov i Brumunddal har det vært jobbet med en utvidelse av Narud vannverk med nye grunnvannsbrønner på Holmen. Dagens grunnvannsbrønner har begrenset kapasitet, og vil ikke kunne dekke det fremtidige behovet for næringsvekst og befolkningsvekst. Det er nå gjennomført prøvepumping på Holmen, og resultatet av dette så langt har påvist betydelig mengder vann, men ikke tilstrekkelig til at uttakskapasiteten ved Narud Vannverk kan dobles. Det er behov for videre utredninger for å avklare faktisk mulig kapasitetsøkning og sikring av vannforsyning til Brumunddal.

Veldre høydebasseng har i dag en bassengkapasitet på 10 m³ og leverer vann til Slåttsveen boligområde samt til eldre bebyggelse. Det er planer om å bygge ut eksisterende boligområde med ytterligere 30 tomter. Dagens leveringskapasitet er allerede fullt utnyttet og det vurderes tiltak for å øke kapasiteten på pumper og høydebasseng.

I løpet av 2019 starter utviklingen av byggefelt på Kval. Det er i den sammenheng behov for å etablere ny trykkøker i Furnes for å dekke denne utbyggingen. Videre må deler av ledningsnett til dette område forsterkes for å tilfredsstillende brannvannskrav mv.

Sjusjøen forsynes i dag med vann fra Lillehammer. Leveringskapasiteten fra Lillehammer er fullt utnyttet i perioder med mange besøkende på Sjusjøen. I 2019 styrkes kapasiteten med forsyning av vann fra Moelv. For å løse dette må det etableres fem trykkøkere på ledningsnett. I henhold til VA-avtale Sjusjøen-Moelv er det forutsatt at det skal bygges et nytt vannverk i Mesnali med vann fra Nord-Mesna. Forprosjektet for nytt vannverk er i slutfasen. Det foreligger foreløpig ingen endelig beslutning om bygging av nytt vannverk i Mesnali.

Lismarka vannverk benytter kloring, men den hygieniske kvaliteten på råvannet er tidvis for dårlig til å oppnå en tilfredsstillende vannkvalitet med denne behandlingen. Grunnvannsbrønnene har også hatt for lav produksjon i flere vintre, og lite nedbør vår/sommer 2018 har ikke bedret situasjonen. Det har vært transportert vann med tankbiler til Lismarka høydebasseng i hele 2018. Det foreslås å bygge en ny overføringsledning fra Olasvea, med planlagt oppstart januar/februar 2019, for å tilrettelegge for forsyning av vann til Lismarka. Før det eventuelt blir etablert nytt vannverk i Mesnali, blir Lismarka forsynt med vann fra Moelv vannverk.

Sikkerhet

En stor andel av Ringsaker kommunes abonnenter har bare forsyning fra én vannkilde. For å bedre sikkerheten og utvikle et mer robust vannforsynings system, er det behov for å etablere reserveforsyning for de store og viktige forsyningsområdene. Det viktigste tiltaket er å oppgradere ledningsnett mellom Moelv og Brumunddal, samt at de største vannverkene kan fungere som reservekilder. Oppdimensjonering av ledningsnett fra Moelv til Rudshøgda er under utbygging for å

bedre forsyningskapasiteten til næringsmiddelindustrien. Her gjenstår strekningen mellom Skarpsno og Rudshøgda. Ledningsnett fra Brumunddal til Rudshøgda oppdimensjoneres i forbindelse med E6 prosjektet og utvikling av Pellerviken.

Påsken 2018 var leveringssikkerheten for vann på Sjusjøen kritisk, og det var i en periode nødvendig å frakte vann med tankbiler. Ny vannledning gjennom Næra vil bedre sikkerheten og styrke vannforsyningen til Sjusjøen. For å løfte vannet opp til Sjusjøen bygges 5 nye trykkøkere langs ledningsstrekket. Oppstart av prosjektet skjer høsten 2018 med planlagt ferdigstilling i 2019.

Forsyningen gjennom Nydal til Kirkenær og Kval/Kylstad er sårbar. Noe av ledningsnettet er gammelt, og det er i dag bare ensidig forsyning til disse områdene. Ved ledningsbrudd har en bare en tidsbegrenset mulighet for å opprettholde vannforsyning fra reservoarene i høydebassengene. Det er planlagt oppstart på utbygging av tomtefelt på Kval i planperioden. For å ivareta målsettingene om en sikker vannforsyning til disse områdene, må ledningsnettet gjennom Nydal rehabiliteres og oppdimensjoneres. For å gjøre vannforsyning mer robust er det planlagt å etablere en ringforsyning mellom Lefstorget og Kirkenær.

I Brumunddal er bassengkapasiteten for liten i forhold til sikkerhet for å betjene eksisterende bebyggelse og sikre viktige utbyggingsområder. Dagens kapasitet er på 1.000 m³ og dekker ikke mer enn ca. et halvt døgn forbruk ved driftsstans på Narud. For å bedre sikkerheten på vannleveransen til Brumunddal er det behov for økt bassengkapasitet både i Flåhagen høydebasseng og på Tømmerli høydebasseng.

For å oppnå en mer bærekraftig utskiftingstakt på vann- og avløpsledningene, er det i felles kommunedelplan 2014-2023 lagt opp til en utskiftingstakt tilsvarende 100 års levetid på ledningene. Dette betyr at 1 % av vannledningene må skiftes ut hvert år. For å sikre vannforsyning ved lengre strømutfall, er det behov for nødstrømaggregater på vannforsyningsnettet, særlig til Rudshøgda og til Stavsjø. Behovet må løses på sikt.

Lekkasjer på ledningsnettet

Reduksjon av lekkasjer er svært viktig for å kunne redusere driftsutgiftene ved vannverkene og renseanleggene. Lekkasjeprosenten er i dag ca. 40 % og målet er å komme ned på 30 % i 2030. Et etablert lekkasjeteam arbeider systematisk med å finne vannlekkasjer. Søkeutstyr og metoder vurderes kontinuerlig for å optimalisere lekkasjesøket. Etter hvert som forekomstene av lekkasjene kartlegges blir disse utbedret fortløpende. På grunn av forsyningssituasjonen til Sjusjøen er lekkasjesøk prioritert for å ha en forutsigbar driftssituasjon. De fleste lekkasjene som avdekkes ligger på private stikkledninger. Dette gjør arbeidet med utbedring mer tidkrevende.

Fjernavlesning av vannmålere

Arbeidet med å innføre teknologi for fjernavlesning av vannmålere videreføres i 2019. Slik teknologi vil gi sikrere måleravlesning, reduserte muligheter for feilrapportering samt tilrettelegge for å kunne yte bedre service og kvalitet ut til abonnentene.

Vanntappepunkt

Lange perioder med lite nedbør kan skape problemer for innbyggere med private brønner som går tørre. Det er i dag etablert 8 tappepunkter hvor innbyggere kan hente vann. Det er etablert et nøkkelsystem for å få tilgang til disse tappepunktene. Dagens løsning, hvor det betales et depositum for å få utlevert en nøkkel, er ikke tilfredsstillende og ordningen blir også til tider misbrukt. Det antas at det hentes mellom 50 000-70 000 m³ årlig fra disse tappepunktene. Dette er vann som hentes gratis. Det er igangsatt en prosess for å finne hensiktsmessige løsninger for tappepunktene. Dette arbeidet skal ferdigstilles i løpet av 2019. Det foregår en forhandling med grunneiere angående etablering av vanntappepunkt i Nydal, med sikte på å etablere dette i løpet av 2019. Da skal alle

tappepunkt sikres mot tilbakeslag og ha en løsning med automat som kan betjenes med betalingskort. En slik løsning skal være åpen for allmenn bruk.

Avløp

Kommunedelplan for vann og avløp 2014-2023 (Hamar, Løten, Ringsaker og Stange) ble vedtatt ved k.sak 17/2015. Planen har gitt kommunene og Hias IKS nye operative mål for hva som skal være kapasitetsnivå og funksjonsevne på spillvannsnettet, samt mål for beredskap, klimatilpasning, kostnadseffektiv utbygging og drift. Planen er under revidering.

Alle avløpsanlegg har overholdt gjeldende rensekrav. De tre avløpsanleggene Moelv, Nes, og Brumunddal-Furnes (dvs. Hias-nettet) har fått ny utslippstillatelse fra Fylkesmannen. Dagens rensekrav til utslipp fra renseanleggene er videreført, med unntak av Moelv renseanlegg, der kravet til fosforrensing er økt. Det ligger i utslippstillatelsen at det skal gjøres en avklaring med Fylkesmannen om Nes renseanlegg trenger eget biologisk rensetrinn for å tilfredsstille kravene.

De mindre kommunale renseanleggene er mellom 40-45 år gamle. Dette betyr at det vil komme et krav om at anleggene fornyes og oppdateres til dagens rensekrav innen planperioden. I forbindelse med at Lismarka vannverk skal få vann fra overføringsledningen til Sjusjøen, vil Lismarka renseanlegg bli nedlagt og avløpet overføres til Moelv renseanlegg. Brøttum renseanlegg er 40 år gammelt og må i løpet av planperioden vurderes kostnadmessig i forhold til rehabilitering eller nedleggelse. Dersom en velger å legge dette ned må avløpet overføres til Moelv renseanlegg. Dette forutsetter at det anlegges sjøledning mellom Brøttum og Vea. Kyststad renseanlegg er også et anlegg i samme kategori. Her må det gjøres en teknisk/økonomisk utredning som grunnlag for en vurdering av hva som bør gjøres med anlegget. Dersom en velger å legge dette ned forutsetter det en overføringsledning av avløpet mot Nydal og Hias renseanlegg.

Mål i felles kommunedelplan VA for reduksjon av innlekkingen av fremmedvann på avløpsnettet er å kunne komme ned på 40 % i 2030. I noen deler av avløpsnettet er innlekkingen mellom 50-60 %. Avløpsmengden til renseanleggene (inkl. Hias IKS) virker direkte inn på driftsutgiftene, noe som gir større driftsutgifter og belastninger på både pumpestasjoner og renseanlegg. I ny utslippstillatelse er kravene skjerpet til drift av avløpsnettet med fremmedvannmengder og overløp. For å kunne oppnå målsetting om reduksjon av innlekk, må det jobbes systematisk med lekkasjesøk og fornyelse av ledningsnettet for å oppfylle kvalitetskravene. For å oppnå et mer bærekraftig avløpsnett er det vedtatt en utskiftingstakt på minst 1 % pr. år, og arbeidet med søk etter innlekk på spillvannet må intensiveres.

Samfunnssikkerhet/flomutsatte områder

Det oppstår stadig flomsituasjoner og det er nødvendig med sikringstiltak som minimaliserer skadeomfanget ved en flom. I flere av de eldre etablerte boligområdene i kommunen er avløpssystemet underdimensjonert, og det er registrert flere tilfeller med flomskader. Det er en utvikling i rettspraksis for skadeansvar i slike saker. Denne innebærer at kommunen i større grad blir holdt erstatningsansvarlig i situasjoner hvor det kan påvises at det ikke er gjennomført et tilstrekkelig vedlikehold. Dette har betydning for utgifter knyttet til forsikring og interne rutiner for drift av anleggene. Det er igangsatt et arbeid for å sikre vannveger gjennom eksisterende bebyggelse ved store nedbørmengder. Som grunnlag for dimensjonering brukes 200 års-flom, og det vil medføre behov for omfattende og utgiftskrevende tiltak i overvannstraseene.

Septik

Det er behov for økt tilsyn av private septikanlegg. Et bedre system for tilsyn vurderes. Hensikten er å få bedre kontroll med anleggene og hindre forurensning av vann og vassdrag.

Renovasjon

Det er lagt ambisiøse mål fram mot 2025/2030, og nasjonale målsettinger flyttes fra gjenvinning til ombruk og materialgjenvinning, jf. «Avfall som ressurs – avfallspolitikk og sirkulær økonomi», Meld. St. 45 (2016-2017). Mens det nasjonalt er en nedgang, var det også fra 2016-2017 en økning i avfallsmengder på Hedmarken. Det må settes inn tiltak for å nå disse målene, herunder bygging av ny kretsløppark på Gålåsholmen. Mer digital kommunikasjon og teknologi tas i bruk for å forbedre innsamlingen, og fra 2019 blir innsamling gjennomført i egenregi. Det er igangsatt et arbeid med revisjon av avfallsplanen, og i dette arbeidet vil spørsmål som renovasjonsteknisk standard bli vurdert.

Standard henteavstand av avfallsbeholdere for renovatørene i Sirkula er 3 meter fra offentlig veg. I Ringsaker kommune har en i dag en særordning med en maksimal henteavstand på 30 meter fra kjørbare veg som årlig utgjør 2,3 mill. kroner i ekstra transportkostnader. Sirkula signaliser at utgiften for denne tjenesten øker fra 2,3 til 5,6 mill. kroner i 2019, noe som bidrar til en betydelig økning i renovasjonsgebyrene for 2019. Når prisen for Ringsaker i 2019 øker mer enn for de øvrige kommunene, er det fordi en vet hvor mange biler og personell som faktisk går med til å renovere Ringsaker. Tidligere har fordelingen vært gjort ut fra kalkulerte priser, som en ikke har hatt mulighet til å etterkalkulere. Rådmannen vil i løpet av 2019 fremme en sak til politisk behandling for å vurdere Ringsaker kommunes særordning med maksimal henteavstand på 30 meter fra kjørbare veg.

Gebyr gravemeldingstjeneste

Utgiftene i forbindelse med gravemeldingstjenesten er knyttet til administrasjonsutgifter, kontrollutgifter og utgifter ved påvisning av kabler og ledningsanlegg i felt. Utgiftene knyttet til administrasjon og kontroll relaterer seg til kommunens saksbehandling av søknader fra entreprenører. Utgiftene til påvisning og utsendelse av kart er knyttet til kommunens rolle som lednings-/anleggseier. I gebyrregulativet er det i dag et behandlingsgebyr. For å dekke kommunens utgifter med ordningen er det behov for å øke gebyret med kr 2.311. Nytt gebyr for gravemeldingstjenesten blir kr 3.320. Økningen er innarbeidet i gebyrregulativet for 2019.

VAR-gebyr

Under vises utviklingen i årsgebyr og forslag til nye priser. Gebyrene for 2019 er beregnet ut fra et gjennomsnittlig forbruk på 102 m³ for vann og 90 m³ for avløp som er en liten nedgang fra budsjett for 2018. Fortsatt stor byggeaktivitet i fjellet bidrar til at antall hytteabonnenter øker og årlig gjennomsnittlig forbruk på hytter ligger nå på om lag 25 m³. Det er forutsatt at samlet antall abonnenter vil øke med om lag 300 i forhold til 2018, og det påvirker inntektene fra årsgebyrer positivt.

Tabell 4.14.3.1 Utvikling i årsgebyrer vann og avløp perioden 2015-2019

	2015	2016	2017	2018	2019
Årsgebyr vann, kr/m ³	19,27	19,27	19,27	19,46	20,72
Tilknytningsgebyr vann, kr/m ²	150,92	150,92	150,92	152,43	160,05
Tilknytningsgebyr vann pr. boenhet inntil 70m ² BRA	15 414	15 414	15 414	15 568	16 346
Tilknytningsgebyr vann pr. boenhet > 70 m ² BRA	30 828	30 828	30 828	31 136	32 693
Tilknytningsgebyr vann pr. hytte	23 122	23 122	23 122	23 353	24 521
Årsgebyr avløp, kr/m ³	34,12	34,12	34,12	34,46	35,84
Tilknytningsgebyr avløp, kr/m ²	254,49	254,49	254,49	257,03	267,31
Tilknytningsgebyr avløp pr. boenhet inntil 70 m ² BRA	23 967	23 967	23 967	24 207	25 175
Tilknytningsgebyr avløp pr. boenhet > 70 m ² BRA	39 935	39 935	39 935	40 334	41 947
Tilknytningsgebyr avløp pr. hytte, kr/m ²	31 948	31 948	31 948	32 267	33 558

Bruk av bundne driftsfond har bidratt til en gunstig prisutvikling for vann- og avløpsgebyrene de siste årene. Økningen har vært lavere enn den generelle prisstigningen i flere år. Det har samtidig blitt avsatt midler til fond for vann og avløp. Dette skyldes i hovedsak lav rente og høye inntekter fra tilknytningsgebyrer. I kommende økonomiplanperiode øker kapitalkostnadene og det forventes høyere utgifter til kjøp av tjenester fra andre kommuner og IKS. Hele fondsavsetningen er planlagt brukt i løpet av perioden 2019-2022.

Det er budsjettet med en kalkulatorisk rente på 2,4 %, basert på en 5-årig swaprente på 1,9 % med tillegg på 0,5 % i 2019. Dette er en økning på 0,4 prosentpoeng fra opprinnelig budsjett 2018.

Det forventes fortsatt høy byggeaktivitet i økonomiplanperioden 2019-2022, og det vil bidra til økte inntekter fra tilknytningsgebyrer. Utbygging av kommunalt ledningsnett gir også økning i antall nye abonnenter både for vann og avløp. Antall nye tilknytninger 2019 er lagt på samme nivå som budsjett 2018.

Tabell 4.14.3.2 Selvkostkalkyle for VAR-områdene, 2019 (kr 1.000)

	Vann	Avløp	Septik	Renovasjon
Direkte henførbare drifts- og vedlikeholdskostnader	36 462	63 367	7 041	57 797
+ Kapitalkostnader (netto), avskrivninger og renter	24 100	28 568	458	102
+ Indirekte henførbare drifts- og vedlikeholdskostnader	846	1 481	1 562	740
- Refusjoner og andre inntekter enn gebyrer	229	1 733	4	38
- Gebyrinntekter	55 249	84 983	7 351	57 601
- Bruk av fond	5 930	6 700	1 706	1 000
+ Avsetning til fond	0	0	0	0
= Selvkostresultat	0	0	0	0
Dekningsgrad	100	100	100	100

Vann

Hovedområde vann får en økning i kalkulatoriske kostnader (renter og avskrivninger) av investeringer på 7,267 mill. kroner i 2019. Økningen skyldes i hovedsak økt rente og høyere avskrivningsgrunnlag på nye utbyggingsprosjekter. Bygging av nytt vannverk i Moelv bidrar til at de kalkulatoriske kostnadene øker betydelig i økonomiplanperioden. Hovedtjenesten hadde pr. 31.12.2017 et bundet driftsfond på 34,008 mill. kroner. Bruk av fond utgjør 5,930 mill. kroner i 2019. Fastleddet øker med ca. kr 100, forbruksgebyret øker med 6,5 % og tilknytningsgebyrene øker med 5 % i 2019.

Avløp

Hovedområde avløp får en økning i kalkulatoriske kostnader (renter og avskrivninger) av investeringer på 3,670 mill. kroner i 2019. Økningen skyldes i hovedsak økt rente og høyere avskrivningsgrunnlag på nye utbyggingsprosjekter. Hovedtjenesten hadde pr. 31.12.2017 et bundet driftsfond på 26,522 mill. kroner. Bruk av fond utgjør 6,7 mill. kroner i 2019. Fastleddet øker med ca. kr 100, forbruksgebyret øker med 4 % og tilknytningsgebyrene øker med 4 % i 2019.

Septik

Hovedområde septik har en reduksjon i kalkulatoriske kostnader (renter og avskrivninger) av investeringer i 2019 på kr 1.000. Hovedtjenesten hadde pr. 31.12.2017 et bundet driftsfond på 5,834 mill. kroner. Det budsjetteres med bruk av fond på 1,706 mill. kroner i 2019. Det blir ingen avgiftsøkning for septik i 2019.

Renovasjon

Hovedområde renovasjon har en økning i kalkulatoriske kostnader (renter og avskrivninger) av investeringer i 2019 på kr 2.000. Samlet økning fra Sirkula IKS utgjør 7,275 mill. kroner og skyldes at

prisene øker med 10,7 % og at transportkostnadene øker med om lag 3,3 mill. kroner. Transportkostnadene øker som følge av henteordningen med henteavstand på 30 meter fra kjørbare veg. Hovedtjenesten hadde pr. 31.12.2017 et bundet driftsfond på 1,406 mill. kroner. Bruk av fond utgjør 1 mill. kroner i 2019. Årsgebyret for husholdningsrenovasjon økes med 11,4 % og årsgebyr for fjell- og fritidsrenovasjon økes med 4,5 %.

Utbygging av kommunale boligfelt

Det henvises til hoveddel III når det gjelder utviklingen på boligmarkedet og behovsvurderinger vedrørende tomter for ulike deler av kommunen. Teknisk drift har ansvar for å vurdere utbyggingstempo for veg, vann og avløp for å klargjøre boligområder. Gjennom reguleringsplanene legges det til rette for at både private og næringsaktører finner tomtealternativer som passer.

Tomtepris

De siste årene har utbyggingskostnadene for tomtefelt økt. Dette har blant annet sammenheng med prisstigning, overvannsproblematikk samt at en del tomtefelt er plassert i krevende terreng. For å oppnå selvkost er det nødvendig å øke grunnprisen for tomt og pris pr. m² utover grunnpris. Det vises til forslag til gebyrregulativ for 2019 for nærmere omtale av tomtepris.

Byutvikling og estetisk opprustning.

Attraktivitet og byutvikling er viktig for å nå kommunens målsetting om vekst og utvikling. Viktige elementer er utforming og opparbeidelse av vegger, gater, parker og grønnsstruktur. Infrastrukturtiltak er en viktig forutsetning for investeringer i bolig- og næringsprosjekter. Gjennom tilrettelegging for arrangement på offentlige plasser samt utvikling og gjennomføring av torgaktiviteter som involverer kommunens frivillighets-, kultur- og næringsliv, tilføres også byutviklingen økt attraktivitet, innbyggerstolthet og handel i byene Brumunddal og Moelv.

I Moelv skal kunst i den nye rundkjøringen realiseres og i planperioden fortsetter utviklingen av Garveriparken. På sikt er det behov for å se på mulighetene for å utvikle et attraktivt friområde i tilknytning til strandsonen i Moelv.

I Brumunddal fortsetter utviklingen av Mjøsparken som friluftsområde.

Veger

Det kommunale vegnettet er i sin helhet gitt en generell bruksklasse BK10. Dette er samme bruksklasse som det overordnede vegnettet (E6). Teknisk sett holder ikke det kommunale vegnettet en slik generell kvalitet. Det er behov for å gjennomføre bæreevne målinger på vegnettet for å avklare status og eventuelt sette inn tiltak for å unngå at vegnettet påføres skader. Ekstremvær er en utfordring for vegene, og det er de senere årene drevet en kontinuerlig grøfting og oppdimensjonering av stikkrenner for å ta unna de økende overvannsmengdene.

Bruer

Det er behov for kontroll og sikring av bruer for å opprettholde sikkerheten på et akseptabelt nivå, enten med behov for renovering eller erstatning av bru i noen tilfeller. Det er i 2018 foretatt spesialinspeksjon av 3 bruer, hvor det haster med utbedring. Det er ført opp midler til ny bru ved Strand Unikorn i Moelv i 2019.

Trafikksikkerhet

Det er et stort behov for utbygging av gang- og sykkelveger. Utbyggingen av gang- og sykkelveger skjer i henhold til prioritetsliste i trafikksikkerhetsplanen, jf. k.sak 62/2006 og rullering av planen ved k.sak 19/2015. Utbyggingen ses også i sammenheng med satsingen på Brumunddal som sykkelby.

Trafikksikkerhetstiltak

Trafikksikkerhetstiltaket GLATTA finansieres av Ringsaker kommune gjennom driftsbudsjettet for veg. Tiltaket gjennomføres av innleid prosjektleder, som samarbeider med bl.a Statens Vegvesen, Politiet og NAF om forskjellige faglige tema og praktisk kjøring hvor en lærer ungdom hvordan en skal opptre i trafikken. Prosjektet engasjerer ca. 100 ungdommer hvert år med en samling hver måned hele året. Ungdommene som deltar, inngår skriftlige avtaler med prosjektet.

Framkommelighet

Kvaliteten på brøyting og strøing er i hovedsak tilfredsstillende. Utgiftene til vintervedlikehold har imidlertid økt de seneste årene, og det er færre tilbydere av brøytetjenester. Dette skyldes publikums økende krav til høyere kvalitet, større/dyrere utstyr og krav til universell utforming. Framkommelighet skal være god under alle værforhold, og dette er krevende å oppnå i vinterhalvåret. Gang- og sykkelveger, bussruter og industriveger vil være prioritert i forhold til brøyting og strøing.

Reasfalteringscyklusen på bolig-/samlevegene er i Ringsaker kommune ca. 35 år. Ifølge Norsk asfaltforeningsstandard burde denne ideelt sett vært 15 år. Det er viktig å opprettholde et godt nivå på asfalteringen fordi dette har stor betydning for å unngå skader på vegen og vegens underbygning. Et jevnt og tett asfaltdekke opprettholder god framkommelighet, reduserer behovet for høvling og hindrer vann fra å trenge ned i underbygningen. Det er et mål å holde grøftesyklusen for de kommunale bygdevegene på 8-10 år og på boligvegene 10-12 år, men dette er kapasitetsmessig en utfordring. Det prioriteres å grøfte der det skal asfalteres og reasfalteres.

Drift og vedlikehold av veger

Brukerne ønsker fast dekke på grusvegene. Støvplager og hull i grusdekke på bygdevegene bør reduseres ved fortsatt legging av fast dekke ved mindre tettsteder og husklynger. Ved noen vegstrekninger er det problemer med bæreevnen i teleløsningen, og de dårligste strekningene bør utbedres. Utbedringene av disse strekningene er utgiftskrevende med blant annet masseutskifting, duk og nett, og det innebærer at færre grusveger enn ønskelig får fast dekke.

Gjengroing av grøfter og vegetasjon som henger ut i kjørebanelen tenderer til å være et økende problem, spesielt på bygdevegene. For utvalgte strekninger utsettes første kantslått av hensynet til kulturlandskapet etter ønske fra reiselivsbedriftene. Vegen til Prøysen og på Nes/Helgøya er spesielt hensyntatt.

Gatelys

Det kommunale gatelysanlegget er bygget opp over lang tid og har en varierende kvalitet. I k.sak 89/2014 ble det orientert om status knyttet til drift/vedlikehold av kommunale gatelys. Ut fra dette ble det vist en drift- og investeringsplan for gatelys for perioden 2015-2027 for hvordan gatelys kan forvaltes innenfor eksisterende investerings- og driftsrammer. Det er vedtatt en prioriteringsplan for utbygging av gatelys i kommunale boligfelt.

I 2019 fortsetter arbeidene i Fossenfeltet i Moelv i henhold til vedtatt prioriteringsplan for utbygging av gatelys i kommunale boligfelt. Utbygging skjer over en treårsperiode. Vedtatte planer for utskiftning av råteskadde master og gamle energikrevende lamper til energieffektive LED-lamper fortsetter, med framdrift iht. vedtatt budsjett. Myndighetene har stilt krav til energimåling av alle anlegg, med frist til å montere måler i løpet av 2018. Ombygging av kommunens anlegg til å kunne montere måler er relativt dyrt. Dette arbeidet vil fortsette inn i 2019 siden det er en del små anlegg der det ikke er samfunnsøkonomisk lønnsomt å montere måler, og det avventes avklaring fra nettselskap og bestemmende myndighet om hvilke anlegg som kan få fritak fra måling. Daglig drift, feilretting, vedlikehold og mindre investeringer ivaretas av kommunens driftsavtale. Denne avtalen løper ut 2019, og det må i løpet av 2019 utlyses ny driftsavtale.

Maskinforvaltning/servicebiler

Maskinparken i teknisk drift har de siste årene fått en standardheving og blitt mer tilpasset driftsoppgavene gjennom en systematisk utskifting. Det er en kontinuerlig vurdering av hvilke type maskiner teknisk drift bør eie selv, og hvilke som bør leies inn. Maskinparken vurderes i dag å være på et akseptabelt nivå og har en gjennomsnittsalder på 7-8 år. Av hensyn til effektivitet, lave driftsutgifter og arbeidsmiljø bør snittalder ligge under 6-7 år. Deler av bilparken vil i løpet av 2019 og 2020 bli byttet ut med el-biler. Intensjonen er at enheten skal ha 12 el-biler i løpet av 2020.

Vedlikehold av brygger

Årlig vedlikehold og reparasjon av skader på brygger etter anløp fra Skibladner er vanskelig å innarbeide i budsjett. I 2018 ble Skibladner brygge på Tingnes utbedret for om lag kr 50.000 etter at dårlig vær skapte problemer. Tiltak for å forbedre utstyr til fortøyning på flytebrygga må vurderes. Kommunen har også to andre anløpsbrygger som trenger kontinuerlig vedlikehold og vask for å være representative. Utgifter til ordinært vedlikehold og renhold av bryggene er innarbeidet i økonomiplanen.

Park

Som et ledd i vekst og utvikling, arbeides det med å skape harmoni og trivsel for både innbyggere og tilreisende, ved blant annet å utforme bymiljø med grønne lunger og estetiske omgivelser. Det mottas gode tilbakemeldinger fra publikum på dette. Ved å skape installasjoner med blomster, oppdatere skjøtelsesplaner som gir ryddige og vedlikeholdte grøntarealer og fornye beplantningen i takt med sesongen, ivaretas trivselen i byene.

Det er en utfordring å vedlikeholde kvaliteten på de grønne områdene som er opparbeidet i kommunen. Eldre grøntanlegg ved skoler, barnehager og bo- og aktivitetssentre har behov for rehabilitering for å heve standarden for brukerne og tilfredsstillende dagens skjøtelsesnivå.

Skjøtsel av grøntareal, aktivitetsområder, badestrand og vinterdrift, setter krav til mannskap og til maskiner med flerbruksmuligheter. Det er kontinuerlig behov for mannskap til å drifte parkanleggene og opprettholde renhold og sanitære fasiliteter. Det er en utfordring å rekruttere sommervikarer med relevant kompetanse. Anleggene er mange, og det er for få fagarbeidere i forhold til ansvarsområder og omfattende opplæring.

Det arbeides med en plan for oppgradering av sanitære fasiliteter og renovasjon ved kommunale badeplasser. Renovasjon er tidskrevende og en økende utfordring i de hektiske sommerukene. Tiltak vurderes for å effektivisere renovasjonshåndteringen.

Det er en utfordring med kommunale friområder som gror igjen. Det er ikke tilstrekkelige ressurser til å utføre dette i forhold til de henvendelsene som mottas. Lekeplasser som er etablert på kommunale friareal må kartlegges. Det er også etablert flere lekeplasser sentralt og årskontrollen av lekeplassutstyr må styrkes. Lekeapparater etablert på offentlige områder skal kontrolleres i henhold til gjeldende regelverk. Eldre trær i grøntanlegg er verdifulle og må ivaretas. Tiltak må gjøres for å sikre og kontrollere eldre bytrær.

Arbeidet med å kartlegge fremmede arter som tromsøpalmer og kjempebjørnekjeks på kommunale områder, er startet. Dette er en ressurskrevende og omfattende jobb. Bekjempelse må intensiveres og opprettholdes for å få kontroll på spredningen i kommunen.

Miljøvennlige tiltak vektlegges i driften. El-biler er tatt i bruk og det vurderes økt bruk av slike kjøretøy. Det jobbes også med en løsning for kompostering av organisk materiale for å kunne gjenbruke kompost til jordforbedring i egne grøntanlegg.

4.14.4 Resultatmål – styringskort

Fokusområder og indikatorer	Målemetode/kilde	Mål
Brukere		
Tjenester tilpasset brukernes behov		
Tilfredshet med tjenestene	Brukerundersøkelse	5,0
Kvaliteten på tjenestene	Brukerundersøkelse	5,0
Bakterielle vannprøver (koliforme)	Egne målinger	98 %
Utslippskrav avløp	Egne målinger	96 %
Utført internrevisjon avløp	Egne målinger	100 %
Dialog med brukerne		
Tilfredshet med samarbeid og medvirkning	Brukerundersøkelse	5,0
Tilfredshet med informasjon	Brukerundersøkelse	5,0
Medarbeidere		
Engasjement og kompetanse		
Brukernes tilfredshet med ansattes engasjement og kompetanse	Brukerundersøkelse	5,0
Ansattes tilfredshet med engasjement og kompetanse	Medarbeiderundersøkelse	5,0
Læring og fornyelse		
Ansattes tilfredshet med læring og fornyelse	Medarbeiderundersøkelse	5,0
Medarbeiderskap	Medarbeiderundersøkelse	5,0
Organisasjon		
Arbeidsmiljø		
Ansattes tilfredshet med arbeidsmiljø	Medarbeiderundersøkelse	5,0
Ansattes stolthet over egen arbeidsplass	Medarbeiderundersøkelse	5,0
Sykefravær	Visma HRM (Ansatt)	5,0 %
Ledelse		
Ansattes tilfredshet med ledelsen	Medarbeiderundersøkelse	5,0
Ledelse (et samlet resultat av andre ind.)		5,0
Økonomi		
Økonomistyring		
Avvik i % hittil i år, regnskap ift. Budsjett	Regnskap/budsjett	0 % +
Avvik i %, årsprognose ift. Budsjett	Regnskap/budsjett	0 % +

4.14.5 Standardendringer og nye driftstiltak

Teknisk drift utenfor VAR:

Reduksjon i driftsutgifter

Omstilling eller effektivisering i driftsrammen utgjør kr 189.000. Enheten dekker inn kuttet gjennom reduksjon av diverse driftsutgifter.

Opprettelse 1,4 årsverk fagarbeider

Det opprettes 1,4 årsverk fagarbeider i parkavdelingen som dekkes innenfor enhetens budsjett.

Økt bevilgning til vedlikehold av kommunale vegger

Mange av de kommunale vegene og bruene er i dårlig forfatning. For å dekke behovet for økt innsats i vedlikeholdet av disse er det ført opp 1.740 mill. kroner.

Teknisk drift innenfor VAR:

Opprettelse av 1 årsverk trainee ingeniør

Det opprettes 1 årsverk trainee VA som dekkes innenfor enhetens budsjett.

Vann:

Økte utgifter til kjøp av vann fra Hias IKS

Kjøp av vann fra Hias IKS forventes å bli om lag 310.000 m³ som er en økning på 10.000 m³ fra 2018. Pris fra Hias IKS er kr 5,76 pr. m³ i 2019 som er en økning på 11,6 % fra 2018. Utgiftene økes som følge av dette med kr 238.000.

Økte utgifter til kjøp av vann fra Lillehammer kommune

Lillehammer-vann blir ikke erstattet med vann fra eget vannverk i begynnelsen av økonomiplanperioden. Det er foretatt en liten oppjustering av forbruket som skyldes høy byggeaktivitet og nye tilknytninger i fjellet. Utgiftene forventes å øke med om lag kr 72.000 i 2019.

Generell prisvekst

Det er beregnet en generell prisvekst på 1,9 %, dette utgjør om lag kr 306.000.

Reguleringspremie KLP

Det er anslått at reguleringspremien i 2019 vil reduseres med kr 8.000.

Endring i avgiftsgrunnlaget for vann

Sum av ovennevnte driftstiltak medfører endring i avgiftsgrunnlaget som er basis for fastsettelse av gebyr for vann. Dette innebærer økte inntekter for vann med kr 608.000.

Avløp:

Økte utgifter til levering av avløp og slam til Hias IKS

Det forventes at levering av avløpsvann til Hias IKS blir om lag 2,1 millioner m³. Prisen på levering av avløpsvann og slam til Hias IKS for 2019 er kr 10,39, som er en økning på 17,9 % fra 2018. Den samlede økningen i utgiftene utgjør 4,785 mill. kroner.

Utgifter til levering av avløp til Lillehammer kommune

Mesteparten av avløpsvannet blir ført til Moelv renseanlegg og i 2019 forventes levert mengde å bli ca. 15.000 m³. Utgiftene blir uendret fra 2018.

Generell prisvekst

Det er beregnet en generell prisvekst på 1,9 %, dette utgjør om lag kr 383.000

Reguleringspremie KLP

Det er anslått at reguleringspremien i 2019 vil reduseres med kr 9.000.

Endring i avgiftsgrunnlaget for avløp

Sum av ovennevnte driftstiltak medfører endring i avgiftsgrunnlaget som er basis for fastsettelse av gebyr for avløp. Dette innebærer økte inntekter for avløp med 5,159 mill. kroner i 2019.

Septik:

Økte transport- og leveringsutgifter

Transportkostnadene er justert litt i forhold til nye priser fra leverandør. Det er kun mindre justeringer i forhold til utgifter til Hias IKS. Levert mengde til Hias IKS avhenger av om renseanleggene på Nes og Moelv har tilstrekkelig mottakskapitet. Endringene innebærer at tjenesten får en reduksjon i utgifter på om lag kr 4.000 i forhold til 2018.

Reguleringspremie KLP

Det er anslått at reguleringspremien i 2019 blir uendret fra 2018.

Endring i avgiftsgrunnlaget for septik

Sum av ovennevnte driftstiltak medfører endring i avgiftsgrunnlaget som er basis for fastsettelse av gebyr for septik. Dette innebærer reduserte inntekter for septik med kr 4.000 i 2019.

Renovasjon:

Økte utgifter til Sirkula IKS

Prisene på ordinær husholdningsrenovasjon øker med 10,9 %. Av dette utgjør 7,4 % innhenting av underskudd på selvkostfondet fra tidligere år. Fjellrenovasjonen øker med 10 % og fritidsrenovasjon øker med 19,7 %. Samlet økning fra Sirkula IKS utgjør ca. 7,275 mill. kroner.

Reguleringspremie KLP

Det er anslått at reguleringspremien i 2019 blir kr 1.000 lavere enn i 2018.

Endring i avgiftsgrunnlaget for renovasjon

Ovennevnte driftstiltak medfører endring i avgiftsgrunnlaget som er basis for fastsettelse av gebyr for renovasjon. Dette innebærer økte inntekter for renovasjon med 7,274 mill. kroner i 2019.

4.14.6 Investeringstiltak

Bolig:

Næringsområder (prosjekt 73051)

Det bevilges kr 500.000 i 2019 til klargjøring av nye næringstomter. Det er ført opp kr 500.000 årlig i perioden 2020-2022.

Tomteutvikling (prosjekt 73052)

I årene 2021 og 2022 er det ført opp henholdsvis 6 mill. kroner og 10 mill. kroner til utvikling og utbygging av tomtefelt.

Kval 4 (prosjekt 73056)

Kval 4 skal utvikles til kommunalt boligfelt. Det bevilges 4 mill. kroner i 2019 til bygging av første del.

Frambakklia (prosjekt 73057)

Frambakklia er ønsket som kommunalt boligfelt, og arbeidet med regulering pågår. Det bevilges 1 mill. kroner i 2019 til prosjektering og teknisk plan. Det er ført opp 10,5 mill. kroner i 2020 og 2,5 mill. kroner i 2021 til opparbeidelse av nødvendig infrastruktur.

Næringsområde Rudshøgda – E21 (prosjekt 73058)

Det er etterspørsel etter næringstomter på Rudshøgda. Det bevilges 2,5 mill. kroner i 2019 til opparbeidelse av nødvendig infrastruktur på nytt næringsområde.

Veg:

Rehabilitering grøntanlegg (prosjekt 70108)

Det bevilges kr 500.000 i 2019 til å rehabilitere eldre og nedslitte grøntanlegg og tilrettelegging for effektiv skjøtsel. Det er ført opp tilsvarende beløp årlig i perioden 2020-2022.

Gatelys – styring/ENØK (prosjekt 70109)

Som følge av at Ringsaker kommune har overtatt eierskap og drift av gatelys fra Eidsiva, er det behov for styringssystemer og ombygging av gatelys med blant annet strømmålere, og skille kommunalt gatelys fra andre typer gatelys. Det er også behov for ENØK-tiltak som skiftning av armaturer og lignende. Det er ført opp 1,5 mill. kroner årlig i perioden 2020-2022.

Parkeringsarealer (prosjekt 70114)

Det er behov for parkeringsarealer på Granerudjordet i Brumunddal, samt i Moelv. Det bevilges 13,5 mill. kroner i 2019 til opparbeidelse av parkeringsarealer. Det er ført opp 12 mill. kroner i 2020.

Gatelys i kommunale boligfelt (prosjekt 70129)

I forbindelse med utbygging av gatelys i kommunale boligfelt bevilges 1 mill. kroner i 2019 i henhold til k.sak 82/2014. Det er ført opp tilsvarende beløp årlig i perioden 2020-2022.

Erstatning grunn/gjerde (prosjekt 70130)

Det budsjetteres med årlig bevilgning til dekning av utgifter i forbindelse med gjennomføring av kommunaltekniske anlegg. Det bevilges kr 500.000 i 2019. Det er ført opp kr 500.000 årlig i perioden 2020-2022.

Utskifting av gatelysmaster (prosjekt 70131)

Det bevilges kr 500.000 i 2019 til utskifting av gamle og dårlige gatelysmaster samt tilhørende anleggsdeler. Det er ført opp tilsvarende beløp årlig i perioden 2020-2022.

Asfaltering grusveger (prosjekt 70132)

Det bevilges kr 700.000 i 2019 til asfaltering av grusveger i boligfelt eller tettsteder langs bygdeveger. Tilsvarende beløp er ført opp årlig i perioden 2020-2022.

Trafikksikkerhet (prosjekt 70133)

Det bevilges 1,2 mill. kroner i 2019 for å følge opp tiltak i henhold til trafikksikkerhetsplanen, både gang- og sykkelveger og enklere mindre trafikksikkerhetstiltak. Det er ført opp tilsvarende beløp årlig i perioden 2020-2022.

Estetisk opprustning (prosjekt 70134)

Prosjektet omfatter estetisk opprustning i by/sentrumsområder inkludert Mjøsparken. Kommunale arealer og arealer rundt kommunale bygg og parkeringsplasser ønskes tilpasset/opprustet. I forbindelse med prosjekter er det behov for standardheving og tilpasning mot eksisterende bygg/arealer. I dialogen og samarbeidet med næringsaktørene er dette et viktig virkemiddel. Det bevilges 3 mill. kroner i 2019. Det er ført opp 2 mill. kroner årlig i perioden 2020-2022.

Transportmidler – veg (prosjekt 70135)

Det bevilges kr 300.000 i 2019 til utskifting av servicebil for hovedtjenestene veg, vann og avløp. Prosjektet finansieres innenfor budsjetttrammen ved overføring av midler fra driftsbudsjettet. Det er budsjettert med salg av transportmidler med kr 50.000 i 2019.

Større og lettere maskiner – veg (prosjekt 70136)

Tiltaket benyttes til fornyelse av enhetens maskiner, for eksempel traktor, gravemaskin, sandspredere og lignende. Det bevilges 1,305 mill. kroner i 2019 til utskifting av større maskin for hovedtjenestene veg, vann og avløp. Prosjektet finansieres innenfor budsjetttrammen ved overføring av midler fra driftsbudsjettet. Det er budsjettert med salg av maskiner med kr 100.000 i 2019.

Utstyr/maskiner park (prosjekt 70137)

Tiltaket benyttes til kjøp av utstyr/maskiner/transportmidler til park. Det bevilges kr 510.000 i 2019. Prosjektet finansieres innenfor budsjetttrammen ved overføring av midler fra driftsbudsjettet.

Utbedring av kommunale veger (prosjekt 70138)

Det bevilges 1,5 mill. kroner i 2019 til utbedringer av kommunale veger, jf. k.sak 125/2006. Det er ført opp tilsvarende beløp årlig i perioden 2020-2022.

Utbyggingsavtaler (prosjekt 70140)

I forbindelse med ulike utbygginger/investeringer i privat regi i kommunen inngås det ofte utbyggingsavtaler. Det er på forhånd vanskelig å forutse omfanget av dette. Det bevilges 1 mill. kroner i 2019. Det er ført opp 1 mill. kroner årlig i perioden 2020-2022.

Sentrumstiltak Moelv og Brumunddal (prosjekt 70143)

Formålet med prosjektet er å skape liv og styrke byene, samt profilere disse. Det bevilges 3 mill. kroner i 2019.

Utsmykning/belysning (prosjekt 70144)

Som et ledd i by- og tettstedsutvikling er det behov for utsmykning/kunst i offentlige rom, belysning og andre mindre tiltak i by/sentrumsområdene. Det bevilges 2,5 mill. kroner i 2019.

Strandparken 1 (prosjekt 70145)

Mjøsparken skal fortsette å utvikles til et attraktivt friluftsområde for innbyggere og besøkende. Til videreutvikling av delprosjekter i Mjøsparken bevilges det 4 mill. kroner i 2019.

Transportmidler – park (prosjekt 70149)

Det bevilges kr 580.000 i 2019 til utskifting/fornyelse av tjenestebiler innenfor tjenesten park. Prosjektet finansieres innenfor budsjetttrammen ved overføring av midler fra driftsbudsjettet. Det er budsjettet med salg av transportmidler med kr 50.000 i 2019.

Grunnarbeider/masseflytting Strandsaga (prosjekt 70150)

Strandsaga skal de neste årene utvikles til et attraktivt friluftsområde for innbyggere og besøkende. I den forbindelse er det behov for omfattende grunnarbeider og masseflytting som forberedelse til badestrand, bruer og andre aktiviteter. Det bevilges 7 mill. kroner i 2019.

Infrastruktur veg/VA/strøm Strandsaga (prosjekt 70151)

Strandsaga skal de neste årene utvikles til et attraktivt friluftsområde for innbyggere og besøkende i Brumunddal. Det er behov for å etablere vegsystemer, vann, avløp og strøm i området. Det bevilges 1 mill. kroner i 2019.

Garveriparken i Moelv (prosjekt 70153)

Garveriparken i Moelv ønskes utviklet til en attraktiv park. I tråd med tidligere involveringsprosesser er det behov for sandvolleybane, og det vurderes mulighet for fontene. Det er ført opp 3,5 mill. kroner i 2020.

Parker i Brumunddal og Moelv (prosjekt 70163)

I forbindelse med utbyggingen av Mjøsparken er det behov for grøntanlegg, lekeanlegg, fontene, beplantning, dekker, møblering osv. Det bevilges 7 mill. kroner i 2019.

Rehabiliterer bruer (prosjekt 70167)

For å sikre fremkommelighet og vintervedlikehold på turstien langs Brumunda mellom Sveum og Narud, må flere bruer utbedres og breddeutvides. Det er ført opp 1 mill. kroner i 2020 og tilsvarende beløp i 2021.

Flomsikring – elveforebygging del 3 (prosjekt 70172)

Det er tidligere utført flomsikring av Brumunda fra Sveum til rett nedenfor den nye gangbrua over Brumunda. Prosjektet omfatter flomsikring fra den nye gangbrua til Mjøsa for å sikre eksisterende bebyggelse. Det er ført opp 1 mill. kroner i 2020, 6 mill. kroner i 2021 og 12 mill. kroner i 2022.

Elvepromenaden del 4 (prosjekt 70173)

Det er behov for å etablere elvepromenaden ned til Mjøsa for å skape gode gang- og sykkelvegforbindelser mellom Mjøsparken og sentrum. Det er ført opp kr 500.000 til gang- og sykkelveg på vestre side av Brumunda i 2020, 3,5 mill. kroner i 2021 og 6 mill. kroner i 2022. Det forutsettes at Statens vegvesen bygger gang- og sykkelveg fra Strandvegen mot Mjøsa.

Habitatstiltak Brumunda (prosjekt 70174)

I samarbeid med Fylkesmannen er det i forbindelse med flomsikring av Brumunda utarbeidet forslag til habitatstiltak i Brumunda. Til gjennomføring bevilges det 3 mill. kroner i 2019.

Aktivitetssområder barn/ungdom/eldre (prosjekt 70175)

I forbindelse med utviklingen av Strandsaga som attraktivt friluftsområde, er det planlagt flere ulike leke- og aktivitetssområder for alle aldersgrupper. Det bevilges 8 mill. kroner i 2019.

Oppfølging habitatstiltak (prosjekt 70176)

I samarbeid med Fylkesmannen er det i forbindelse med flomsikring av Brumunda gjennomført flere ulike habitatstiltak i Brumunda. Det er et krav fra Fylkesmannen at virkningen av gjennomførte habitatstiltak skal undersøkes og evalueres i 3 år etter ferdigstilt flomsikring. Det er ført opp 2 mill. kroner i 2020 til dette arbeidet.

Gangbruer Bystranda (prosjekt 70177)

I forbindelse med utviklingen av Mjøsparken som attraktivt friluftsområde, skal det etableres bruforbindelse til den nye øya ved bystranda. Det bevilges 3 mill. kroner i 2019.

Veg til nytt boligfelt Kval (prosjekt 70179)

I forbindelse med utbygging av nytt boligfelt på Kval er det behov for bygging av ekstern veg, samt krysstilpasninger ved Dæhlihagan og Kvalslykkja. Det bevilges 2 mill. kroner i 2019, og det er ført opp tilsvarende beløp i 2020.

Maskin/utstyr vedlikehold parker (prosjekt 70180)

I forbindelse med drift og vedlikehold av Mjøsparken er det behov for anskaffelse av gressklipper, multimaskin og maskin/utstyr for renhold av sand og islegging. Det bevilges kr 950.000 i 2019.

Kirkevegen – bru over Brumunda (prosjekt 70181)

I reguleringsplanen over Brumunddal sentrum er det planlagt bru over Kirkevegen, med tosidig fortau. Det bevilges 10 mill. kroner i 2019 og det er ført opp 8 mill. kroner i 2020.

Kunst i ny rundkjøring Moelv (prosjekt 70182)

Det er planlagt kunst i den nye rundkjøringen i Moelv. Det bevilges 1,5 mill. kroner i 2019.

Strandlinje ved Mjøsparken (prosjekt 70183)

I forbindelse med utviklingen av Mjøsparken som attraktivt friluftsområde, skal området ved pumpehusene og strandlinjen mellom pumpehusene og bystranda rustes opp. Det bevilges 9 mill. kroner i 2019.

Skibladnerbrygge Brumunddal (prosjekt 70185)

Det skal etableres brygge for Skibladner i Brumunddal. Det bevilges 6 mill. kroner i 2019.

Molo til Skibladnerbrygge (prosjekt 70186)

I forbindelse med bygging av ny Skibladnerbrygge i Brumunddal, må det etableres molo langs båthavnen. Det bevilges 2 mill. kroner i 2019.

Gangveg til molo (prosjekt 70187)

I forbindelse med bygging av ny Skibladnerbrygge, må det etableres gangveg til moloen. Det bevilges 4 mill. kroner i 2019.

Reetablere båthavn Brumunddal (prosjekt 70188)

I forbindelse med etablering av Mjøsparken som attraktivt friluftsområde og Skibladnerbrygge, er det behov for å reetablere båthavnen i Brumunddal. Utgiftene inkluderer ikke klubbhus. Til forberedende arbeider bevilges det 2 mill. kroner i 2019.

Veg Pellerviken (prosjekt 70189)

I tråd med den nye områderegeringsplanen for Brumunddal sørvest, skal Pellerviken/Strand utvikles til næringsområde. Det bevilges 4,5 mill. kroner i 2019.

Heving Elvegata (prosjekt 70190)

I forbindelse med ny bru over Brumunda ved Kirkevegen, er det behov for å heve Elvegata for tilpasning mot ny bru. Det er ført opp 1 mill. kroner i 2020.

Infrastruktur Stavsberg skole (prosjekt 70192)

I forbindelse med bygging av nye Stavsberg skole, skal det etableres bussholdeplass og drop-off jf. k.sak 77/2017. Det bevilges 1 mill. kroner i 2019.

Bru ved Strand Unikorn (prosjekt 70193)

Det er behov for å bygge ny bru ved Strand Unikorn, da gammel bru ikke er dimensjonert for dagens trafikk. Det bevilges 3,6 mill. kroner i 2019.

Mjøsparken område Odden - pumpehusene (70194)

I forbindelse med utviklingen av Mjøsparken som attraktivt friluftsområde, skal området ved pumpehusene rustes opp. Det bevilges 15 mill. kroner i 2019, og det er ført opp 12 mill. kroner i 2020.

Vann og avløp:

Transportmidler VA (prosjekt 74004)

Det bevilges kr 400.000 på vann og kr 400.000 på avløp i 2019 til utskifting av servicebiler på hovedtjenestene vann og avløp. Tilsvarende beløp er ført opp årlig i perioden 2020-2022. Det legges opp til en utskiftingstakt på ca. 5 år for vaktbiler og noe høyere for øvrige kjøretøyer.

Sanering VA-ledninger (prosjekt 74005)

Prosjektet gjelder bevilgninger for å skifte ut gamle og dårlige VA-ledninger og rehabilitere tekniske installasjoner. For å oppnå målene vedrørende utlekk og innlekk i felles kommunedelplan, må VA-ledninger saneres ved en mer aktiv og utvidet innsats. Et hjelpemiddel er installering av sonevannmålere for kontinuerlig overvåking av vannmengder. Det bevilges 7 mill. kroner på vann og 8 mill. kroner på avløp i 2019. Det er ført opp 10 mill. kroner på vann og 10 mill. kroner på avløp årlig i 2020-2022.

Rehabilitering styring trykkøker/Rehabilitering styring pumpestasjoner (prosjekt 74006/74040)

Det foreslås utskifting av foreldet programmerbar logisk styring (PLS), styrings- og kommunikasjonsutstyr i vannverk, trykkforsterkere og høydebasseng, renseanlegg og kloakkpumpestasjoner. Det er ført opp kr 500.000 årlig i perioden 2020-2022 for både vann og avløp.

Vannbehandling (prosjekt 74007)

Vedlikehold, styring og vannbehandling vurderes ved alle vannverk, og oppgradering blant annet i styrking av hygieniske barrierer, utføres. Det er ført opp 1 mill. kroner årlig i perioden 2020-2022.

Rehabiliterer maskin/bygg (prosjekt 74009)

Det er behov for rehabilitering av vannverk, trykkøkere, høydebassenger, vannstrenger (for eksempel Nes-Stavsjø), styringer, maskinutrustning, renseanlegg, kloakkpumpestasjoner osv. Det er ført opp kr 800.000 for vann og 1 mill. kroner for avløp årlig i perioden 2020-2022.

Utbyggingsavtaler (prosjekt 74020)

I forbindelse med ulike utbygginger/investeringer i privat regi i kommunen, inngås det ofte utbyggingsavtaler. Det er på forhånd vanskelig å forutse dette. Det er ført opp 3 mill. kroner til vann og tilsvarende beløp for avløp i perioden 2020-2022.

Lefstorget – Kirkenær (prosjekt 74021)

Utbygging av vannledning mellom Lefstorget og Kirkenær sikrer tosidig vannforsyning til Kirkenær høydebasseng. Det er ført opp 8,5 mill. kroner i 2021 til prosjektet.

Trykkøker Åsen (prosjekt 74022)

For å sikre vannforsyningen mot Åsmarka må det bygges en trykkøker nedenfor Åsmarka sentrum. Det bevilges 4 mill. kroner i 2019.

Lismarka vann og avløp (prosjekt 74023)

Det er liten vannkapasitet ved vannverket og i perioder tilkjøres vann i høydebassenget. Vannkvaliteten er også variabel, og renseanlegget begynner å bli gammelt. Det bevilges 3 mill. kroner til vann og 4 mill. kroner til avløp i 2019.

Større maskiner – vann og avløp (prosjekt 74027)

Tiltaket benyttes til fornyelse av enhetens maskiner, for eksempel traktor, gravemaskin og lignende. Det bevilges kr 250.000 til både vann og avløp i 2019. Tilsvarende beløp er ført opp årlig i perioden 2020-2022.

Utstyr og lettere maskiner – vann og avløp (prosjekt 74028)

Tiltaket benyttes til kjøp av mindre utstyr og maskiner. Det bevilges kr 100.000 til både vann og avløp i 2019. Tilsvarende beløp er ført opp årlig i perioden 2020-2022.

Rehabiliterer trykkøkere (prosjekt 74031)

Det bevilges kr 500.000 i 2019 til rehabilitering av trykkøkere. Tilsvarende beløp er ført opp årlig i perioden 2020-2022.

Holmen grunnvannsanlegg (prosjekt 74036)

Maksimalt forbruk i Brumunddal begynner å nærme seg kapasitetsgrensen for Narud grunnvannsanlegg. Høyere uttak er mulig for en kortere periode, men fører til senkning av grunnvannstanden. Det må avklares om uttaket kan økes med nye brønner ved Holmen. Det bevilges kr 500.000 i 2019.

Rehabiliterer pumpestasjoner (prosjekt 74041)

Det er 40-50 pumpestasjoner i kommunen med variabel alder og kvalitet. Det er behov for kontinuerlig rehabilitering av disse. Det er ført opp 1 mill. kroner årlig i perioden 2020-2022.

ENØK/renseprosess (prosjekt 74042)

Det ligger potensial til energisparing og driftsoptimalisering av anleggene. Det er ført opp 1 mill. kroner årlig i perioden 2020-2022.

Næringsområder Brumunddal sør/vest (prosjekt 74055)

I forbindelse med ny områderegeringsplan i Brumunddal, er det behov for bygging av vann- og avløpsledninger. Det bevilges 1,8 mill. kroner på vann og 1,8 mill. kroner på avløp i 2019.

Inntaksledning Moelv vannverk (prosjekt 74058)

I forbindelse med etablering av nytt vannverk i Moelv, er det behov for ny inntaksledning. Det bevilges 12 mill. kroner i 2019. Det er ført opp 12 mill. kroner i 2020.

Råvannspumpestasjon Moelv (prosjekt 74059)

I forbindelse med nytt vannverk i Moelv, er det behov for bygging av en råvannspumpestasjon. Det bevilges 8 mill. kroner i 2019. Det er ført opp tilsvarende beløp i 2020.

Moelv vannverk (prosjekt 74060)

Det forventes økt vannforsyning til Rudshøgda, og etter dette vil det være liten reservekapasitet ved Moelv vannverk. I ny felles kommunedelplan for vann og avløp 2014-2023, er det lagt opp til å øke kapasiteten ved vannbehandlingsanlegget i Moelv. Det skal etableres vannbehandling som ivaretar varierende vannkvalitet og tilpasses krav til sikkerhet i forsyningen og kapasitetsbehov som følge av utbyggingsplaner i kommunen. Det bevilges 40 mill. kroner i 2019. Det er ført opp 30 mill. kroner i 2020.

Ledningsanlegg Moelv vannverk (prosjekt 74061)

I forbindelse med nytt vannverk i Moelv, er det behov for vannledning fra råvannspumpestasjon til vannverket og vannledning for å tilknyttes eksisterende ledninger. Det bevilges 3 mill. kroner i 2019 og det er ført opp 2 mill. kroner i 2020.

Byggeledelse (prosjekt 74063)

Det er i 2019 behov for omfattende nybygg og sanering av vann- og avløpsledninger, og det er nødvendig å styrke kapasiteten på byggeledelse. Det bevilges 2 mill. kroner til vann og 2 mill. kroner til avløp i 2019.

Sanering Kårtorpvegen (prosjekt 74065)

Som en del av styrkingen av vannforsyning til Nydal, er det behov for å sanere både vann- og avløpsledningen i Kårtorpvegen. Ringsaker kommune bygger ut og Hias IKS betaler tilskudd. Det bevilges 5 mill. kroner på vann og 5 mill. kroner på avløp i 2019. Det er ført opp 2,5 mill. kroner på vann og tilsvarende beløp på avløp i 2020.

VA-avtale Sjusjøen-Moelv, fase 2 – Mesnali vannverk (prosjekt 74066)

I henhold til VA-avtale Sjusjøen-Moelv, er det forutsatt bygget nytt vannverk i Mesnali. Det bevilges 5 mill. kroner i 2019, og det er ført opp 15 mill. kroner i 2020, 40 mill. kroner i 2021 og 35 mill. kroner i 2022.

Vannledning Næra, trykkøker (prosjekt 74067)

I forbindelse med etablering av et nytt vannverk i Mesnali, planlegges det vannledning gjennom Næra og trykkøker. Dette vil bedre sikkerheten for og styrke vannforsyningen til Sjusjøen. Det bevilges 5 mill. kroner i 2019.

Sanering Industrivegen (prosjekt 74074)

Ledningsnett i Industrivegen i Moelv er av dårlig kvalitet og liten dimensjon, og må saneres. Det er ført opp 5 mill. kroner til vann og 2 mill. kroner til avløp i 2020, mens det er ført opp 5 mill. kroner til vann og 3 mill. kroner til avløp i 2021.

Trykkøker Olasvea (prosjekt 74076)

Ny vannledning gjennom Næra vil bedre sikkerheten for og styrke vannforsyningen til Sjusjøen. Det innebærer behov for en trykkøker. Det bevilges 2,5 mill. kroner i 2019.

Inntaksledning Mesnali vannverk (prosjekt 74077)

I forbindelse med nytt vannverk i Mesnali, må det etableres inntaksledning for råvann. Det er ført opp 2 mill. kroner i 2020 og tilsvarende beløp i 2021.

Råvannspumpestasjon Mesnali vannverk (prosjekt 74078)

I forbindelse med bygging av nytt vannverk i Mesnali, er det behov for ny råvannspumpestasjon. Det bevilges 1 mill. kroner i 2019 og det er ført opp 3 mill. kroner i 2021.

Vannledning Mesnali vannverk - hovednett (prosjekt 74079)

I forbindelse med nytt vannverk i Mesnali, må det bygges ny vannledning ut til hovednettet mellom Sjusjøen og Moelv. Det er ført opp 2 mill. kroner i 2020 og tilsvarende beløp i 2021.

Fløithølen og Mesnali trykkøkere (prosjekt 74080)

I forbindelse med nytt vannverk i Mesnali, må det bygges trykkøkere i Fløithølen og Mesnali for forsyning mot Sjusjøen. Det bevilges 7 mill. kroner i 2019.

VA kryssinger som følge av ny E6 (prosjekt 74082)

I forbindelse med bygging av ny E6, må en rekke vann og avløpskryssinger saneres og oppdimensjoneres og Sangheim trykkøker må rehabiliteres. Det er ført opp 12 mill. kroner på vann og 6 mill. kroner på avløp i 2021.

Sanering Mjøsseteret (prosjekt 74083)

VA-ledninger ved Mjøsseteret saneres, omlegges og oppdimensjoneres som følge av ny E6 og ny overføringsledning mellom Moelv og Rudshøgda. Det er ført opp 6 mill. kroner på vann og 3 mill. kroner på avløp i 2021, som forutsetter avtale med Nye Veier.

Sanering Skarpsno (prosjekt 74084)

I forbindelse med overføringsledning mellom Moelv og Rudshøgda, må VA-ledninger ved Skarpsno saneres og oppdimensjoneres. Det bevilges 3 mill. kroner på vann og 1 mill. kroner på avløp i 2019.

VA til nytt boligfelt Kval (prosjekt 74085)

I forbindelse med nytt boligfelt på Kval, må det bygges nye VA-ledninger inn til boligfeltet. Det bevilges 1,7 mill. kroner på vann og kr 700.000 på avløp i 2019. Det er ført opp tilsvarende beløp på både vann og avløp i 2020.

Vannledning Neskryset - Fremstad (prosjekt 74086)

For å styrke vannforsyningen begge veger mellom Brumunddal - Rudshøgda - Moelv, er det behov for en vannledning mellom Neskryset og Fremstad. Det er ført opp 9,5 mill. kroner i 2020.

Vannledning Fremstad - Botsenden (prosjekt 74087)

For å styrke vannforsyningen begge veger mellom Brumunddal - Rudshøgda - Moelv, er det behov for en vannledning mellom Fremstad og Botsenden. Det er ført opp 9,5 mill. kroner i 2021.

VA E21 Rudshøgda (prosjekt 74088)

I forbindelse med etablering av nytt næringsområde E21 på Rudshøgda, må det bygges nye VA-ledninger inn til næringsområdet. Det bevilges 750.000. kroner på vann og 750.000 kroner på avløp i 2019.

Pumpestasjon Hagavika (prosjekt 74089)

I forbindelse med etablering av nytt vannverk i Moelv, må Hagavika pumpestasjon flyttes. Det bevilges 1 mill. kroner i 2019 og det er ført opp 2 mill. kroner i 2020.

VA-avtale Sjusjøen - Moelv, fase 2 - Anleggsbidrag (prosjekt 74090)

I henhold til VA-avtalen i fjellet, skal grunneierne dekke utgiftene ved bygging av nytt vannverk i Mesnali. Det er ført opp tilskudd fra grunneierne med 13 mill. kroner i 2019, 28 mill. kroner i 2020 og 28 mill. kroner i 2022.

Hemma trykkøker (prosjekt 74091)

Ny vannledning gjennom Næra vil bedre sikkerheten for, og styrke vannforsyningen til Sjusjøen. Det innebærer behov for en trykkøker ved Hemma. Det bevilges 7 mill. kroner i 2019.